

17. Прес-конференція міністра внутрішніх справ Анатолія Могильова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/newsline/show/mvd-skoro-predstavit-novuyu-redaktsiyu-zakona-o-militsii-01032011184200>.

Надійшла до редколегії 16.06.2011

ЗОЛОТЬКО О. О. ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ ВЕТЕРИНАРНОЙ МИЛИЦИИ ОТНОСИТЕЛЬНО ПРОФИЛАКТИКИ И ЛИКВИДАЦИИ ПОСЛЕДСТВИЙ ЭПИЗООТИЧЕСКИХ СИТУАЦИЙ

Определена система основных нормативно-правовых актов, которые регулируют деятельность подразделений ветеринарной милиции относительно профилактики и ликвидации последствий эпизоотических ситуаций. Отдельное внимание уделено определению недостатков нормативно-правового регулирования деятельности в этой сфере. Как следствие, обоснована целесообразность внесения изменений в действующее законодательство.

ZOLOTKO O. THE LEGAL ADJUSTING SUBSECTIONS OF VETERINARY POLICE ACTIVITY IN RELATION TO PREVENTION AND LIQUIDATION OF EPIZOOTIC SITUATIONS

The system of main legal acts, which regulate the activity of veterinary police, concerning prevention and liquidation of epizootic aftermaths are defined. Special attention is paid to specification of the drawbacks inherent to legal regulation of this sphere. As a result, the reasons to change the current legislation is grounded.

УДК 351.95(477)

Ю. Я. ЛОЗА,

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ

**ЗМІСТ УХВАЛИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ
ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ**

Розглянуто питання, пов'язані зі змістом ухвали адміністративного суду про призначення експертизи. Викладено нові пропозиції щодо її удосконалення.

Згідно зі ст. 81 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) для з'ясування обставин, що мають значення для справи і потребують спеціальних знань у галузі науки, мистецтва, техніки, ремесла тощо, суд може призначити експертизу. Експертиза проводиться в період розгляду справи на підставі відповідного процесуального документа – ухвали суду. Постановлення такої ухвали є обов'язковим. Вона є процесуальною підставою для проведення експертизи, надає спрямованість спеціальному дослідженню, а також визначає момент, з якого особа, якій доручається проведення експертизи, набуває статус експерта.

Метою даної статті є визначення змісту ухвали суду про призначення експертизи, а також з'ясування особливостей постановлення такої ухвали адміністративним судом. Вказана мета обумовлюється тим, що в діючому адміністративно-процесуальному законодавстві недостатньо уваги приділено правовим підставам та

порядку постановлення ухвали суду про призначення експертизи.

У теорії процесуального права доведено, що певні процесуальні дії та процесуальні відносини можуть потягти юридичні наслідки лише в результаті їх оформлення процесуальним документом. Підтвердженням цього може бути аналіз процесуальних норм, які завжди вимагають, щоб будь-яка процесуальна дія була зовнішньо оформлена складанням передбаченого законом процесуального документа. І. А. Галаган та В. П. Глебов з цього приводу вказують, що процесуальні акти відображають сутність і зміст процесуальної діяльності, служать вираженням розвитку відповідних відносин [1, с. 61].

Процесуальні акти-документи підкреслюють формально-юридичний аспект процесуальної діяльності [2, с. 23].

Існує також думка, що процесуальні документи відіграють роль важливого засобу, інструмента в технології застосування права, сприяють

оптимальній реалізації приписів у поведінці людей, закладених у правовій нормі [3, с. 285–287]. Об'єктивізація результатів, досягнутих на будь-якому етапі процесуального провадження, здійснюється саме в цих документах, що гарантує дотримання законності.

Сутність процесуального документа зводиться до того, що в ньому оформлюється владне волевиявлення лідируючих суб'єктів юридичного процесу. Процесуальні документи повинні відповідати суворо встановленим вимогам: бути законними та обґрунтованими, вмещувати чітко та зрозуміле викладення відомостей тощо. Такі вимоги чітко закріплені у відповідних нормативних актах.

У радянській літературі також свого часу відзначалося, що найбільш загальними вимогами до процесуальних документів повинні бути: відповідність процесуального документа тому закону, яким передбачено його складання, як за найменуванням і формою, так і за змістом; відповідність процесуального документа за своїм змістом фактичним обставинам, встановленими матеріалами справи; логічність; стислість та зрозумілість; грамотність та культурність.

У процесі провадження у справі адміністративний суд приймає низку процесуальних документів, що відрізняються як за своїм змістом, так і за значенням. Як правило, у таких основних процесуальних документах – судових рішеннях – відображаються окремі етапи розгляду конкретної адміністративної справи, оформляються у процесуальному аспекті всі дії, а також остаточні висновки адміністративного суду.

У ст. 158 КАС України законодавець надає перелік судових рішень, які ухвалюються адміністративними судами першої інстанції під час розгляду адміністративної справи у формі: 1) постанови; 2) ухвали.

У юридичному довіднику ухвала суду розглядається як акт застосування норм процесуального права, спрямований на вирішення окремих питань, що виникли у процесі розгляду справи, при заявленні клопотань тощо [4, с. 179].

Відповідно до п. 13 ст. 3 КАС ухвала – це письмове або усне рішення суду будь-якої інстанції в адміністративній справі, яким вирішуються питання, пов'язані з процедурою розгляду адміністративної справи, та інші процесуальні питання.

Аналіз діючих положень КАС України дозволяє встановити, що правовими підставами постановлення ухвал адміністративного суду є необхідність вирішення: 1) питань, пов'язаних із рухом справи у суді першої та вищестоящих ін-

станцій; 2) клопотань та заяв осіб, які беруть участь у справі; 3) у випадках, встановлених КАС України, питань про: а) відкладення розгляду справи; б) оголошення перерви; в) упинення провадження у справі; г) закриття провадження у справі; д) залишення заяви без розгляду.

Щодо ухвали суду про призначення експертизи варто зазначити, що вона повинна відповідати загальним вимогам, що висуваються до ухвал. Загальні вимоги до ухвали, постановленої судом першої інстанції, визначені ч. 1 ст. 165 КАС України. Зокрема ухвала, що викладається окремим документом, складається з: 1) вступної частини із зазначенням: дати, часу і місяця її постановлення; найменування адміністративного суду, прізвища та ініціалів судді (суддів); імен (найменувань) сторін та інших осіб, які беруть участь у справі; 2) описової частини із зазначенням суті клопотання та імені (найменування) особи, що його заявила, чи іншого питання, що вирішується ухвалою; 3) мотивувальної частини із зазначенням мотивів, з яких суд дійшов до висновків, і закону, яким керувався суд, постановляючи ухвалу; 4) резолютивної частини із зазначенням: висновків суду; строку і порядку набрання ухвалою законної сили та її оскарження.

Варто звернути увагу на те, що п. 10 ч. 4 ст. 160 КАС України вказує, що окремим документом викладається ухвала з приводу призначення експертизи. Особливість постановлення такої ухвали полягає в тому, що вона не може здійснюватися в усній формі із відповідним записом до протоколу судового засідання або до журналу судового засідання (ст. 42 КАС України), а має оформлюватися письмово окремим процесуальним документом. Крім того, всі ухвали, які оформлюються окремим процесуальним документом, постановляються тільки в нарадчій кімнаті та підписуються складом суду, який розглядає справу, на що вказує ч. 5 ст. 160 КАС України.

Кодекс адміністративного судочинства України не містить окремої статті, яка б закріплювала чіткі правила стосовно змісту ухвали суду про призначення експертизи та її структури. Законодавець обмежується лише вказівкою на те, що в ухвалі суду про призначення експертизи належить попередити експерта про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків (ч. 5 ст. 81 КАС України).

Однак ухвала суду про призначення експертизи має певні особливості і власну структуру,

про що свідчить Інструкція про призначення та проведення судових експертиз (далі – Інструкція) [5]. Так, у п. 17 Інструкції зазначається, що в постанові (ухвалі) про призначення експертизи вказуються такі дані: місце й дата винесення постанови чи ухвали; посада, звання та прізвище особи, назва суду, який виніс постанову (ухвалу); назва справи та її номер; обставини справи, які стосуються експертизи, підстави призначення експертизи; прізвище експерта або назва установи, експертам якої доручається проведення експертизи; питання, поставлені експертові; перелік об'єктів, що підлягають дослідженню, порівняльних матеріалів, а також матеріалів, направлених експертові для ознайомлення, або посилання на такі переліки, які є в матеріалах справи; інші дані, які мають значення для проведення експертизи.

Спробуємо розглянути окремі відомості, які повинна містити ухвала адміністративного суду про призначення експертизи відповідно до нормативно-правових актів, які регулюють порядок призначення і проведення судових експертиз.

Підставами проведення експертизи відповідно до ст. 81 КАС України є з'ясування обставин, що мають значення для справи і потребують спеціальних знань у галузі науки, мистецтва, техніки, ремесла тощо. Зазначення цих підстав є необхідним для того, щоб експерти мали можливість краще зрозуміти мету призначеного судом дослідження.

Слід звернути увагу на те, що законодавець вимагає вказувати в ухвалі суду прізвище експерта або назву установи, експертам якої доручається проведення експертизи, а також з яких питань потрібні висновки експертів. Правильно, послідовно і вичерпно сформульовані питання є найважливішою частиною ухвали суду про призначення експертизи. Окрім того, що такі питання повинні відповідати предмету експертизи, стосуватися обставин, що мають значення для справи, вони мають бути чіткими, конкретними і зрозумілими.

Об'єкти експертизи та інші матеріали, що передаються для дослідження, мають бути придатними для експертного дослідження, оскільки його результат залежить від якості об'єктів та усіх необхідних матеріалів направлених експертові для ознайомлення.

Не менш важливе значення має п. 1.13 Інструкції, яким встановлено строки проведення експертизи: 1) десять днів – щодо матеріалів з невеликою кількістю об'єктів і нескладних за характером досліджень; 2) один місяць – щодо

матеріалів із середньою кількістю об'єктів або складних за характером досліджень; 3) два місяці – щодо матеріалів з великою кількістю об'єктів або складних за характером досліджень; 4) понад два місяці – щодо матеріалів з особливо великою кількістю об'єктів або найскладніших за характером досліджень (використання криміналістичного обладнання (лазерного, оптичного, електронного), проведення експериментальних досліджень, застосування кількох методів). Цей строк не повинен перевищувати трьох місяців.

Строк проведення експертизи починається з робочого дня, наступного за днем надходження матеріалів до експертної установи (експерта), і закінчується в день направлення їх суду. Якщо закінчення встановленого строку проведення експертизи припадає на неробочий день, то днем закінчення строку вважається наступний за ним робочий день.

У строк проведення експертизи не включається строк виконання клопотань експерта, пов'язаних із витребуванням додаткових матеріалів або усунення інших недоліків, допущених судом.

Частина 5 ст. 81 КАС України визначає, що в ухвалі про призначення експертизи суд попереджає експерта про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків.

Таким чином, враховуючи загальні правила оформлення судових ухвал, встановлені ст. 165 КАС України, положення підзаконних нормативних актів, зміст ухвали суду про призначення експертизи, на наш погляд, повинен включати наступні відомості: а) вступна частина – дата і місце постановлення ухвали; найменування та склад адміністративного суду, який виніс ухвалу; прізвище секретаря судового засідання; назва та номер адміністративної справи, в якій призначено експертизу; особи, які беруть участь у справі; б) описова частина – підстави та строк для проведення експертизи; питання, що були запропоновані особами, які беруть участь у справі, та відхилені судом із зазначенням мотивів відхилення; в) мотиви, з яких суд дійшов висновків і посилання на закони, якими суд керувався, постановляючи ухвалу; г) резолютивна частина – прізвище експерта або назва установи, експертам якої доручається проведення експертизи; вид експертного дослідження із зазначенням того, чи є експертиза первинною, додатковою або повторною; питання, поставлені перед експертом; об'єкти, які направляються для дослідження; матеріали, які надаються в розпорядження експерта: зразки для порівняльного

дослідження; документи, що стосуються експертизи; інші матеріали, які мають значення для проведення експертизи; строк та порядок набрання ухвалою законної сили; попередження

експерта про відповідальність експерта за надання завідомо неправдивого висновку та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків.

Список використаної літератури

1. Галаган И. А. Процессуальные нормы и отношения в советском праве : учеб. пособие / И. А. Галаган, В. П. Глебов. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1985. – 208 с.
2. Олейников С. Н. Общетеоретические проблемы юридической процессуальной формы : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / С. Н. Олейников. – Харьков, 1986. – 23 с.
3. Лукич Р. Методология права : учеб. пособие / [под ред. Д. А. Каримова ; перев. с сербохорват. В. М. Кулистикова]. – М. : Прогресс, 1981. – 304 с.
4. Головченко В. В. Юридична термінологія : довідник / В. В. Головченко, В. С. Ковальський. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 224 с.
5. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз : затв. наказом Міністерства юстиції від 8 жовт. 1998 р. № 53/5 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 46. – (Зі змін.).

Надійшла до редколегії 01.06.2011

ЛОЗА Ю. Я. СОДЕРЖАНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ АДМИНИСТРАТИВНОГО СУДА О НАЗНАЧЕНИИ ЭКСПЕРТИЗЫ

Рассмотрены вопросы, касающиеся содержания постановления административного суда о назначении экспертизы. Изложены новые propositions по ее усовершенствованию.

LOZA Y. CONTENTS OF THE DECISION OF ADMINISTRATIVE COURT ABOUT ASSESSMENT OF THE EXPERTISE

The questions connected to the contents of the decision of administrative court about assesment of the expertise are considered. New propositions of its improvement are offered.

УДК 324.92(477)

Ю. М. ІЛЬНИЦЬКА,

здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Здійснено аналіз законодавчих актів України, що регулюють право доступу до інформації. На підставі аналізу законодавчих положень про суб'єктів, об'єкти, зміст інформаційних відносин, переліку видів інформації, способів та форм надання інформації наведено ознаки інформаційних адміністративних послуг органів місцевого самоврядування та визначення даного поняття.

Аналізуючи закріплені конституційні права громадян, можна цілком об'єктивно стверджувати, що без реалізації права на інформацію здійснення всього комплексу конституційних прав, свобод і обов'язків було б принаймні обмеженим, а то і просто неможливим. При цьому неабиякого значення набуває проблематика реалізації права громадян на інформацію з огляду на формування в Україні громадянського суспільства, імплементацією концепції «відкритості влади» та інших процесів сучасності. Важливою і необхідною складовою механізму здійснення права на інформацію є гарантування доступу громадян до інформації, а також чітка правова регламентація надання інформаційних адмініст-

ративних послуг органами владних повноважень, зокрема органами місцевого самоврядування.

Проблематикою загальних положень інформаційного права та права на інформацію займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як М. Демкова, Р. Калюжний, В. Копилов, А. Марущак, С. Хрипко, В. Цимбалюк, В. Шкарупа, О. Яременко тощо. На жаль, на сьогодні майже відсутні дослідження правового регулювання інформаційних адміністративних послуг органів місцевого самоврядування.

Україна як правова та демократична держава, що сповідує європейські стандарти функціонування органів державної влади, 13 січня 2011 р. прийняла Закон України «Про доступ